

Projekt na záchranu producentů

V roce 2015 se počítá s ukončením mléčných kvót. V souvislosti s tím se objevují různé předpoklady dalšího vývoje v sektoru chovu dojeného skotu a produkce mléka po tomto roce. Na názor jsme se zeptali předsedy mlékařského odbytového družstva Morava Oldřicha Žďárského.

Zuzana Fialová

Jaký vývoj očekáváte po roce 2015?

Podle nás nebude jednoduchý, protože na našem území má skutečně v důsledku ukončení mléčných kvót dojít k poklesu až kolapsu výroby mléka. V souvislosti s očekávaným nárůstem jeho produkce v Německu, ve Francii, se situace může vyvíjet tímto směrem. Abychom si udrželi nějakou pozici na trhu a naši členové byli konkurenceschopní, připravili jsme projekt Proč chovat mléčné krávy, respektive, jak přežít. Tento projekt je zaměřený na možnosti zajištění odbytu pro členy Moravy, odborné poradenství a podobně. V jeho rámci budeme pro naše členy rovněž pořádat různé semináře, např. v lednu se na základě požadavků zootechniků uskuteční seminář na téma ošetřování paznehtů.

Další částí cyklu jsou ekonomické informace a poradenství i aktuální zprávy o vyjednávání společné zemědělské politiky, aby se na ni mohli naši členové lépe připravit.

V rámci našeho projektu jsme připravili i takzvaný pilotní projekt, kdy s některými členy došlo k dohodě, že se u nich rok

bude sledovat ekonomika výroby mléka a na základě toho se budou dělat opatření k zlepšení. Potom zkusíme přijmout obecné poznatky a s nimi seznámíme členy. Tuto možnost bychom pak chtěli nabídnout i dalším členským podnikům. Naším hlavním partnerem je společnost VVS Verměřovice.

Od nového projektu si slibujeme, že načerpáme nové teoretické i praktické poznatky. Chceme totiž udělat všechno pro to, aby naši členové neměli důvod skončit s výrobou mléka. Chtěl bych také připomenout, že v souvislosti s mléčným balíčkem družstvo Morava požádala o přeregistraci, aby mohla fungovat i po roce 2015.

Kde mají čeští chovatelé nejvíce rezervy?

Je to otázka nákladů i vlastní produkce, kde se ukazuje, že je potřeba ředit fixní náklady. Všechno přitom začíná na poli. Diskutujeme nejnovější poznatky, týkající se krmení, například kukuřice, kukuřičné siláže, jejich stravitelnosti a podobně. Určité rezervy jsou i v používaných léčivech a veterinární péči. Tyto a další možnosti úspor bychom chtěli nastínit i členům odbytového družstva. Proto také pořádáme cyklus seminářů.

■ Tři otázky pro...

... Oldřicha Žďárského, předsedu mlékařského odbytového družstva Morava

Jako mlékařské družstvo Morava, které je členem Mlecoopu, máme přes sto členů a dodáváme do více než deseti mlékáren. Denní dodávka přesahuje 500 tisíc litrů mléka. Do budoucna bychom chtěli toto množství dodávat pouze do tří až pěti mlékáren, které mají stabilní majetkové zázemí. Měla by tam být nějaká kapitálová síla, že jsou schopni toto negativní období přežít. Nejslabším článkem řetězu jsou totiž naši zpracovatelé, to je mlékárny. Rozhlížíme se i po zahraničí, jestli bychom mohli spolupracovat s tamními partnery.

Těch se totiž můžeme zeptat, proč se k nám chovají jinak než ve své mateřské zemi. To u českých odběratelů nemůžeme. Mlékárny v rukách českých majitelů až na výjimky mají přitom nižší cenu než mlékárny, které jsou v zahraničních rukách. Navíc naše zkušenost z poslední doby říká, že hůře se k zemědělcům chovají mlékárny s českými vlastníky než se zahraničními. Možná je to dané tím, že mají kapacitu vytíženou na 30 nebo na 50 procent, což se odráží i v přístupu k zemědělcům. Na druhé straně ale my jako zemědělci jsme závislí na zpracovatelské kapacitě, protože když denně děláme například deset tisíc litrů mléka a ty musím prodat.

Snížením počtu mlékáren, kam bychom chtěli dodávat, chceme eliminovat riziko krachu a problémy s odbytem mléka, protože si myslíme, že přijde období, kdy zemědělce nebude zajímat jen cena, ale to, abychom byli schopni mléko prodat. Po roce 2015 bude důležité mít právě seriózního a slušného partnera, který bude schopen mléko vykoupit a neřekne nám, že ho má dost v Německu. Snažíme se proto zároveň ohlížet také po takových partnerech, kteří mají odbyt mimo Evropskou unii.

Od začátku roku 2013 bychom chtěli mít jednotnou tvorbu ceny mléka. Například za prosinec budeme očekávat cenu přes 7,80 koruny. Pokud by nakonec byla vyšší, udělá se dorovnání. Pokud by byla nižší, bude se muset nějakým způsobem vykompenzovat.

Kde vidíte hlavní problém zaostávání našeho sektoru produkce a zpracování mléka?

Pokud se podíváme do zahraničí, bývalá unijní patnáctka umožňovala větší čerpání dotací z Programu rozvoje venkova 2007 až 2013 na modernizaci zpracovatelských kapacit, kdežto u nás to probíhalo tím způsobem, že české mlékárny si potřebné finanční prostředky k tomuto účelu stahují od prvovýrobců dlouhodobě nižší cenou než na západ od nás. To je pro ně jednodušší než žádat, kofinancovat a mít povinnost udržitelnosti. Mlékárny jsou tak sice zmodernizované, ale zaplatili je čeští prvovýrobcí, kdežto v EU-15 byla podstatná část z dotačních prostředků určena právě na modernizaci zpracovatelských kapacit. Navíc naši zpracovatelé jsou nekonkurenceschopní, protože nemají tak velkou produktivitu práce, nestíhají, a tak máme

strach, že dobu po ukončení mléčných kvót nepřezijí. S mlékařskou pak padnou i její dodavatelé. Nejenže jim v ní zůstanou peníze, ale ani nebudou mít příliš možností, kam dodávat mléko. Pak se může stát, podobně jako letos na začátku roku, že čeští zemědělci uzavírali kontrakty s mlékařnou na odběr mléka do konce letošního prosince, ale na úrovni šesti korun za litr a byli rádi, že jim mlékárna odebírala surovinu. Bez ohledu na to, že zbouřali cenu na trhu. Jde o začarovaný kruh. Proto se obáváme, že po roce 2015 nastanou i tlaky na cenu mléka. Problém rovněž tkví i v tom, že obchodní řetězce mají zahraniční majitele, což představuje velké nebezpečí, protože české mlékárny nebudou schopny zajistit odbyt svých výrobků v těchto zahraničních řetězcích, a skončí. Vzhledem k nižší produktivitě nemohou konkurovat ani s cenou. Většina těchto řetězců je přitom v německých rukách a jejich majitelé v určité fázi rozhodnou, že do řetězců půjde jejich zboží. U našich mlékáren vidíme ještě jeden hlavní velký problém, a to že neexistuje větší česká odbytová síť, která by mohla tento problém eliminovat. Tak nastane mléčný armagedon v České republice. ■